



آیا تعریف درستی از لنگش در ذهن داریم؟

نیاز روز افزون به تولید محصولات دامی در سال های اخیر سبب شده است که دامداری ها با روش های صنعتی و با تراکم بیشتر اداره شوند. روش های صنعتی نگهداری دام منجر به دقت کمتر در کنترل سلامت دام ها به ویژه دام های پر تولید می شود. در این میان درصد لنگش نیز نه تنها در دامداری ها کمتر از میزان واقعی آن ثبت می شود، بلکه اثرات آن بر آسایش دام و اقتصاد دامداری نادیده گرفته می شود (۱) که یکی از مهم ترین، رایج ترین و زیان آورترین مشکلات مربوط به سلامت گاو های شیری است (۲) و به عنوان سومین عامل زیان آور در صنعت گاو شیری بعد از کاهش باروری و ورم پستان محسوب می شود. لنگش^۱ اصطلاحی است، برای توضیح حالتی که در آن، حیوان قادر به راه رفتن طبیعی نبوده و معمولاً با عدم توانایی در قدم برداشتن طبیعی دام مشخص می شود. عدم تقارن در حرکت، عدم هماهنگی آشکار و ضعف در راه رفتن و در نهایت عدم تحرک اندام های حرکتی حیوان به صورت موثر و کافی، از دیگر علائم لنگش است. ارزیابی لنگش معمولاً بر روی حیوان در حال حرکت صورت می گیرد، اما گاهی در لنگش های شدید و عدم وزن گیری، در حیوان ایستاده و بی حرکت نیز قابل شناسایی است (۳). لنگش علامتی بالینی است و نباید به عنوان یک بیماری^۲ یا یک اختلال^۳ در نظر گرفته شود (۴). به بیان دیگر لنگش علامت بالینی اختلالات دردناکی است که در اندام حرکتی رخ می دهد هرچند ممکن است منشأ آن در اندام حرکتی نباشد. شدت لنگش از عدم تقارن در حرکت تا زمین گیری کامل دام متفاوت است. مهم ترین علت لنگش در دام، جراحات سم است که به دو نوع جراحات با عامل عفونی و جراحات بافت شاخی تقسیم بندی می شود. همچنین لنگش در دام می تواند به علت اختلال در سیستم عصبی (فلجی عصب obturator) یا سیستم ماهیچه ای - اسکلتی (شکستگی، تورم مفاصل و...) باشد. باید در نظر داشت که راه رفتن غیر طبیعی دام می تواند به علل مختلف از جمله تغییرات در پستان دام، زمین لغزنده و ناهموار، سن، دوره ی شیرواری و آبستنی و... ایجاد شود که با لنگش مرتبط نیست (۱). علل به وجود آورنده ی لنگش متفاوت هستند. این علل ها شامل مسائل مربوط به مدیریت گله، مدیریت دوره ی انتقال، تغییرات جیره، نوع رفتار با دام، ویژگی های ساختمانی محل نگهداری دام، اندازه ی stall، میزان دسترسی دام به آب و علوفه، بستر، پوشش کف و میزان سایش سم، فواصل و نحوه ی سم چینی، اسکور بهداشتی دام، کنترل استرس های محیطی، استرس گرمایی، بیماری های هم زمان و... می شوند. همین امر کنترل و درمان لنگش در گله را با مشکلات جدی رو به رو می کند (۵). گاوهای لنگ زیر نظر دامدار، سم چین یا دامپزشک، بر اساس تغییر در الگوی گام برداشتن، تغییر در حالت ایستادن و الگوهای حرکات بدن دام، تغییر در الگوهای توزیع وزن دام، رفتار غیرطبیعی و مشاهده ی جراحی در سم در حین سم چینی شناسایی می شوند. برای شناسایی درست لنگش ابتدا باید با راه رفتن طبیعی گاو آشنا شویم. در مقالات بعد با اشاره ی بیشتر به اهمیت لنگش به روش های تشخیص درست آن در گله میپردازیم.

منابع:

۱- Van Nuffel A, Zwervaeagher I, Pluym L, Van Weyenberg S, Thorup VM, Pastell M, et al. Lameness Detection in Dairy Cows: Part 1. How to Distinguish between Non-Lame and Lame Cows Based on Differences in Locomotion or Behavior. *Animals : an open access journal from MDPI*. 2015;5(3):838-60

۲- Amstel Sv, Shearer J. Manual for Treatment and Control of Lameness in Cattle. 1st ed: Blackwell; 2006.

¹ Lameness

² Disease

³ Disorder

۳- Eggleston RB, Maas J, Judy CE. Musculoskeletal Abnormalities. In: Judy CE, Amstel sV, editors. Large Animal Internal Medicine. 5th ed: Elsevier; 2015. p. 197.

۴- Greenough PR. Bovine Laminitis and Lameness, A hands-on approach. 1st ed: Elsevier; 2007.

۵- Blowey R. Factors associated with lameness in dairy cattle. In practice 2005;27:154-62.

